

Warszawa, dnia 16 stycznia 2014 r.

Poz. 81

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

z dnia 1 sierpnia 2013 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 132, poz. 877), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 108, poz. 907);
- 2) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 marca 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 472).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 108, poz. 907), które stanowią:

„§ 2. W sprawach wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2–4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 marca 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 472), które stanowią:

„§ 2. Do postępowań wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Do budowli rolniczych, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia:

- 1) została wydana decyzja o pozwoleniu na budowę lub
- 2) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę

– stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *T. Nalewajk*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa
i Rozwoju Wsi z dnia 1 sierpnia 2013 r. (poz. 81)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

z dnia 7 października 1997 r.

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie¹⁾

Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 oraz z 2014 r. poz. 40) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. 1. Rozporządzenie ustala warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i związane z nimi urządzenia budowlane oraz ich usytuowanie.

2. Rozporządzenie określa warunki, które przy zachowaniu przepisów prawa budowlanego oraz odrębnych przepisów, a także ustaleń Polskich Norm zapewniają:

- 1) bezpieczeństwo konstrukcji;
- 2) bezpieczeństwo pożarowe;
- 3) bezpieczeństwo użytkowania;
- 4) odpowiednie warunki higieniczne i zdrowotne oraz ochronę środowiska;
- 5) ochronę przed hałasem i drganiami;
- 6) oszczędność energii i odpowiednią izolacyjność cieplną przegród;
- 7) odpowiednie warunki użytkowe;
- 8) ochronę uzasadnionych interesów osób trzecich;
- 9) trwałość budowli;
- 10) ochronę dóbr kultury.

§ 2.²⁾ Przepisy rozporządzenia stosuje się przy projektowaniu, budowie, przebudowie i zmianie sposobu użytkowania budowli rolniczych lub ich części, a także związanych z nimi urządzeń budowlanych.

§ 2a.³⁾ Przy nadbudowie, rozbudowie, przebudowie i zmianie sposobu użytkowania istniejących budowli rolniczych, wymagania, o których mowa w § 1, mogą być spełnione w sposób inny niż określony w rozporządzeniu, stosownie do wskazań ekspertyzy technicznej właściwego instytutu badawczego albo rzeczoznawcy budowlanego oraz do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, uzgodnionych z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej lub państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym, odpowiednio do przedmiotu tej ekspertyzy.

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu 23 listopada 2012 r. pod numerem 2012/0654/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), które wdraża postanowienia dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998, str. 37, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 20, str. 337, z późn. zm.).

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 marca 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 472), które weszło w życie z dniem 19 maja 2013 r.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 3.⁴⁾ Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o budowlach rolniczych – rozumie się przez to budowle dla potrzeb rolnictwa i przechowania produktów rolnych, w szczególności takie jak: zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, płyty do składowania obornika, silosy na kiszonki, silosy na zboże i pasze, komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego.

Rozdział 2

Zabudowa i zagospodarowanie terenu

§ 4.⁴⁾ Usytuowanie budowli rolniczych i projekt zagospodarowania działki lub terenu powinny być zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tego planu z decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

§ 5. 1.⁵⁾ Do budowli rolniczych i urządzeń budowlanych z nimi związanych należy zapewnić dojścia i dojazdy przystosowane do sposobu ich użytkowania, oraz drogi pożarowe, jeżeli gęstość obciążenia ogniowego strefy pożarowej przekracza 500 MJ/m² i zachodzi co najmniej jeden z warunków:

- 1) powierzchnia strefy pożarowej przekracza 1000 m²;
- 2) występują strefy zagrożenia wybuchem wewnątrz budowli.

2.⁵⁾ Szerokość dojazdów, o których mowa w ust. 1, do budowli rolniczych powinna wynosić co najmniej 3 m.

3. Ukształtowanie niwelety podłużnej i przekrojów poprzecznych dojazdów oraz dojść do budowli rolniczych powinny zapewniać spływ wód opadowych.

4. Stanowiska postojowe i dojazdy do budowli rolniczych powinny posiadać nawierzchnię utwardzoną, zapewniającą odpływ wód opadowych.

§ 6.⁶⁾ 1. Do usuwania i przechowywania odchodów zwierzęcych powinny być zastosowane urządzenia i budowle rolnicze odpowiednie do systemów utrzymywania zwierząt.

2. Zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce powinny mieć:

- 1) dno i ściany nieprzepuszczalne;
- 2) szczelne przykrycie, z wyłączeniem zbiorników na płynne odchody zwierzęce lub ich części znajdujących się pod budynkiem inwentarskim, stanowiących technologiczne wyposażenie budynku inwentarskiego;
- 3) wylot wentylacyjny i zamykany otwór wejściowy.

3. Zbiorniki na płynne produkty powstałe w wyniku procesu fermentacji towarzyszącej produkcji biogazu rolniczego, zwane dalej „zbiornikami na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej”, powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne, a w przypadku gdy są to zamknięte zbiorniki na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej, powinny być szczelnie przykryte oraz zaopatrzone w wylot wentylacyjny i zamykany otwór wejściowy.

4. Odległości zamkniętych zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz zamkniętych zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej, mierzone od pokryw i wylotów wentylacyjnych, powinny wynosić co najmniej:

- 1) 10 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich, jednak nie mniej niż 15 m od otworów okiennych i drzwiowych w tych pomieszczeniach;
- 2) 15 m od magazynów środków spożywczych, a także od obiektów budowlanych służących przetwórstwu artykułów rolno-spożywczych;
- 3) 4 m od granicy działki sąsiedniej;
- 4) 5 m od budynków magazynowych pasz i ziarna;
- 5) 5 m od silosów na zboże i pasze;
- 6) 5 m od silosów na kiszonki.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 5 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

5. Odległość otwartych zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej oraz płyt do składowania obornika powinna wynosić co najmniej:

- 1) 25 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich, jednak nie mniej niż 30 m od otworów okiennych i drzwiowych w tych pomieszczeniach;
- 2) 50 m od budynków służących przetwórstwu artykułów rolno-spożywczych i magazynów środków spożywczych;
- 3) 10 m od budynków magazynowych pasz i ziarna;
- 4) 4 m od granicy działki sąsiedniej;
- 5) 5 m od silosów na zboże i pasze;
- 6) 10 m od silosów na kiszonki.

6. Dopuszcza się sytuowanie zamkniętych zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej, a także płyt do składowania obornika w odległościach mniejszych niż określone w ust. 4 pkt 3 i ust. 5 pkt 4 lub na granicy działek, w przypadku gdy będą przylegać do tego samego rodzaju budowli rolniczych na działce sąsiedniej.

§ 7.⁶⁾ Odległości komór fermentacyjnych i zbiorników biogazu rolniczego powinny wynosić co najmniej:

- 1) 20 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz od budynków inwentarskich;
- 2) 20 m od budynków innych niż określone w pkt 1 niepowiązanych technologicznie z instalacją służącą do otrzymywania biogazu rolniczego;
- 3) 5 m od granicy działki sąsiedniej;
- 4) 15 m od składu węgla i koksu;
- 5) 15 m od komór fermentacyjnych i zbiorników biogazu rolniczego, będących elementem odrębnych instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego;
- 6) 15 m od silosów na zboże i pasze;
- 7) 5 m od innych obiektów budowlanych niebędących budynkami.

§ 8.⁶⁾ 1. Odległość silosów na zboże i pasze o pojemności do 100 ton powinna wynosić co najmniej:

- 1) 8 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi;
- 2) 8 m od innych budynków, z wyłączeniem budynków inwentarskich i gospodarczych;
- 3) 15 m od instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego;
- 4) 15 m od składu węgla i koksu;
- 5) 4 m od granicy działki sąsiedniej.

2. Odległość silosów na zboże i pasze o pojemności większej niż 100 ton powinna wynosić co najmniej:

- 1) 10 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi oraz od budynków inwentarskich, jednak nie mniej niż 15 m od otworów okiennych i drzwiowych w tych pomieszczeniach oraz budynkach;
- 2) 8 m od budynków innych niż określone w pkt 1;
- 3) 15 m od instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego;
- 4) 15 m od składu węgla i koksu;
- 5) 4 m od granicy działki sąsiedniej.

§ 8a.⁷⁾ 1. Odległość silosów na kiszonki powinna wynosić co najmniej:

- 1) 25 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, jednak nie mniej niż 30 m od otworów okiennych i drzwiowych w tych pomieszczeniach;
- 2) 50 m od budynków służących przetwórstwu artykułów rolno-spożywczych i magazynów środków spożywczych;
- 3) 8 m od budynków magazynowych pasz i ziarna;
- 4) 15 m od instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego;
- 5) 15 m od składu węgla i koksu;
- 6) 5 m od granicy działki sąsiedniej.

2. Silosy na kiszonki powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne.

§ 9.⁸⁾ Odległości myjni urządzeń ochrony roślin powinny wynosić co najmniej:

- 1) 30 m od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, silosów na kiszonki, magazynów pasz i ziarna oraz obiektów budowlanych służących przetwórstwu artykułów rolno-spożywczych;
- 2) 5 m od granicy działki sąsiedniej.

§ 10. Odległości pomiędzy budowlami rolniczymi a budowlami i budynkami związanymi z nimi technologicznie nie ogranicza się, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

§ 10a.⁹⁾ Nie ogranicza się odległości, o których mowa w § 6 ust. 4 pkt 3 i ust. 5 pkt 4, § 8 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 pkt 5 oraz § 8a ust. 1 pkt 6, jeżeli działka sąsiednia jest własnością inwestora lub jest on jej użytkownikiem wieczystym.

§ 11. (uchylony).¹⁰⁾

§ 12.¹¹⁾ Budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy lub wydzielanie się substancji toksycznych, powinny być odizolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej.

Rozdział 3

Budowle rolnicze i urządzenia budowlane z nimi związane

§ 13. 1. Budowle rolnicze i urządzenia budowlane z nimi związane powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób zapewniający w fazie budowy i eksploatacji zachowanie stanów granicznych nośności i użytkowania konstrukcji.

2. W stalowych elementach konstrukcyjnych budowli rolniczych narażonych na korozję należy, niezależnie od zabezpieczenia antykorozyjnego, stosować naddatki.

§ 14. Posadowienie budowli rolniczych powinno:

- 1) być dostosowane do warunków hydrogeologicznych i innych cech podłoża gruntowego;
- 2) być dostosowane do rodzaju konstrukcji oraz sposobu użytkowania budowli rolniczych i urządzeń budowlanych z nimi związanych;
- 3) zapewniać zachowanie stanów granicznych nośności i użytkowania.

§ 15. 1. Występujące w budowlach rolniczych urządzenia techniczne powodujące wstrząsy i wibracje powinny być wykonane na oddzielnych fundamentach, z zachowaniem odstępów dylatacyjnych, w sposób uniemożliwiający przenoszenie wstrząsów i wibracji na fundamenty obiektu.

⁷⁾ Dodany przez § 1 pkt 6 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 7 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 8 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁰⁾ Przez § 1 pkt 9 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 10 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

2. Fundamenty budowli rolniczych i urządzeń budowlanych z nimi związanych powinny być zabezpieczone przed:

- 1) negatywnymi skutkami oddziaływania wód gruntowych;
- 2) skutkami przemarzania podłoża gruntowego, jeżeli podłoże stanowią grunty wysadzinowe;
- 3) uszkodzeniami umożliwiającymi przeniknięcie do gruntu szkodliwych substancji znajdujących się w budowli.

§ 16. Przegrody budowlane budowli rolniczych powinny być projektowane i wykonywane z zapewnieniem bezpieczeństwa i odporności ogniowej konstrukcji, przy doborze materiałów zapewniających walory użytkowe i trwałość budowli.

§ 17. W budowlach rolniczych przeznaczonych do magazynowania produktów spożywczych i pasz oraz komponentów przeznaczonych do ich produkcji zabronione jest stosowanie materiałów toksycznych i charakteryzujących się stężeniem naturalnych izotopów promieniotwórczych większym od przewidzianego w przepisach w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

§ 18. Przegrody budowlane podziemnych budowli rolniczych oraz zagłębione w gruncie części przegród pozostałych budowli rolniczych powinny być zabezpieczone przed negatywnymi skutkami oddziaływania środowiska gruntowo-wodnego oraz przed zawilgoceniem i przenikaniem wilgoci do wnętrza budowli.

§ 19. 1. Przegrody budowlane budowli rolniczych narażone na negatywne oddziaływanie środowiska wewnętrznego, niezależnie od szczelności ich wykonania, powinny być osłonięte od wewnątrz powłokami zabezpieczającymi.

2. Przegrody budowlane, o których mowa w ust. 1, powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób umożliwiający wymianę elementów zniszczonych lub uszkodzonych.

§ 20. Przykrycia podziemnych budowli rolniczych przenoszące obciążenie zewnętrzne stałe lub zmienne powinny być oznakowane tablicami ostrzegawczymi zawierającymi informacje o wielkości dopuszczalnych obciążeń i ich rozmieszczeniu.

§ 21. 1.¹²⁾ W instalacjach służących do otrzymywania biogazu rolniczego powinny być stosowane niskociśnieniowe zbiorniki biogazu metalowe, żelbetowe lub z tworzyw elastycznych.

2. Zbiorniki powłokowe z tworzyw elastycznych powinny być zabezpieczone ogrodzeniem o wysokości co najmniej 1,8 m.

3.¹³⁾ Odległość ogrodzenia od płaszcza zbiornika biogazu rolniczego powinna wynosić co najmniej 0,85 m.

4. Dopuszcza się odległość mniejszą od określonej w ust. 3, pod warunkiem wykonania ogrodzenia w sposób uniemożliwiający sięgnięcie do płaszcza zbiornika.

5. Zbiorniki biogazu metalowe i żelbetowe mogą być nieobudowane.

6.¹⁴⁾ Podziemne zbiorniki biogazu rolniczego mogą być obciążone jedynie znajdującym się nad nimi gruntem.

§ 22. Komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego powinny być zaprojektowane i wykonane w sposób zabezpieczający przed:¹⁵⁾

- 1) pożarem lub wybuchem;
- 2) zamarznięciem przewodów doprowadzających i odprowadzających gaz;
- 3) kondensacją gazu;
- 4) korozją powodowaną przez substancje zawarte w gazie, a w szczególności przez amoniak i siarkowodór.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 11 lit. c rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁵⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 12 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 23. 1. Komory fermentacyjne powinny być wykonywane z materiałów niepalnych.

2.¹⁶⁾ Izolacja cieplna komór fermentacyjnych i przewodów biogazu rolniczego powinna być wykonana w sposób zapewniający nierozprzestrzenianie ognia.

§ 24. 1.¹⁷⁾ Komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego powinny być chronione od elektryczności statycznej.

2. Instalacje elektryczne powinny być prowadzone w rurach o stopniu ochrony nie niższym niż IP-54; w wypadku stosowania mieszadeł nurkowych stopień ochrony powinien wynosić IP-68.

§ 25. Tworzywa elastyczne przeznaczone do budowy zbiorników biogazu rolniczego powinny charakteryzować się:¹⁸⁾

- 1) wytrzymałością na rozrywanie co najmniej 15 N/cm²;
- 2) przepuszczalnością metanu nie większą niż 10 cm³/m²h bar;
- 3) odpornością na działanie temperatur w granicach od -30°C do +50°C;
- 4) możliwością odprowadzania ładunków elektrostatycznych.

§ 26. 1.¹⁹⁾ W pomieszczeniach, w których znajdują się zbiorniki biogazu rolniczego, należy zapewnić wentylację grawitacyjną.

2. Otwory nawiewne w pomieszczeniach, o których mowa w ust. 1, powinny znajdować się bezpośrednio nad posadzką, a kanały wywiewne powinny być wyprowadzone ponad dach.

3. W pomieszczeniach ze zbiornikami biogazu rolniczego otwory nawiewne i wywiewne powinny mieć powierzchnię przekroju dla zbiorników o pojemności:²⁰⁾

- 1) do 50 m³ – 400 cm²;
- 2) powyżej 50 m³ do 100 m³ – 700 cm²;
- 3) powyżej 100 m³ do 200 m³ – 1000 cm²;
- 4) powyżej 200 m³ – 1500 cm².

§ 27. Pomieszczenia sterowni znajdujące się obok komór fermentacyjnych powinny być wentylowane.

§ 28.²¹⁾ 1. Konstrukcja zamkniętych zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej powinna zapewniać warunki ich użytkowania przez:

- 1) umożliwienie dojazdu oraz opróżnienia gromadzących się osadów;
- 2) wykonanie spadków w dnie w kierunku komory czerpalnej płynnych odchodów zwierzęcych oraz produktów pofermentacyjnych w postaci płynnej;
- 3) wykonanie spadków na zewnątrz dla odpływu wód opadowych.

2. Zamknięte zbiorniki na płynne odchody zwierzęce oraz zamknięte zbiorniki na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej zaopatrzone w przykrycie inne niż sztywne i odporne na uszkodzenia mechaniczne, a także otwarte zbiorniki na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej, o wysokości mniejszej niż 1,8 m, powinny być zabezpieczone ogrodzeniem o wysokości co najmniej 1,8 m.

3. Pomosty obsługowe i dojścia dla obsługi zamkniętych zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz zamkniętych zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej zaopatrzonych w przykrycie inne niż sztywne i odporne na uszkodzenia mechaniczne oraz otwartych zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej powinny być zabezpieczone barierkami ochronnymi o wysokości co najmniej 1,1 m z poprzeczką umieszczoną w połowie ich wysokości i na wysokości 0,15 m nad pomostem.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 13 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 14 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁸⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 15 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 16 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²⁰⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 16 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 17 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

4. Izolacja wodoszczelna skarp i dna ziemnych zbiorników na płynne odchody zwierzęce oraz ziemnych zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej powinna być wykonana z trwałych materiałów izolacyjnych.

§ 29. Płyty do składowania obornika powinny mieć dno i ściany nieprzepuszczalne.

§ 30. 1. Składy otwarte węgla, koksu i żużla powinny być położone w terenie, w którym nie gromadzą się wody opadowe.

2. Skład powinien mieć dojazd dla pojazdów mechanicznych.

3. Podłoże składu powinno być utwardzone ze spadkiem nie mniejszym niż 3%.

4. Skład węgla brunatnego powinien być przykryty.

§ 31. 1. Myjnie płytowe dla pojazdów i urządzeń rolniczych powinny posiadać utwardzoną nawierzchnię z betonu szczelnego ze spadkami dla odpływu wód opadowych oraz szczelne osadniki błota i tłuszczu, a także studzienki zbiorcze.

2. Myjnie urządzeń do ochrony roślin powinny być wyposażone w szczelne zbiorniki ścieków.

Rozdział 4

Trwałość budowli rolniczych

§ 32. 1. Budowle rolnicze narażone na działanie korozji powinny mieć konstrukcję ukształtowaną w sposób zmniejszający negatywne skutki oddziaływania środowiska; w budowlach tych należy stosować wyroby odporne na oddziaływanie środowiska.

2. Przyjęty sposób ochrony przed korozją powinien uwzględniać przewidywany okres eksploatacji budowli rolniczej.

§ 33. 1. Sposób ochrony powierzchniowej budowli rolniczych narażonych na działanie korozji powinien:

- 1) być dostosowany do rozwiązań materiałowych;
- 2) spełniać wymagania higieniczne;
- 3) umożliwiać konserwację i naprawy.

2. Rozwiązania technologiczne, architektoniczne, instalacyjne i konstrukcyjne powinny uniemożliwiać zniszczenie budowli rolniczej w razie uszkodzenia korozyjnego niektórych elementów.

3. Do elementów wymagających okresowej kontroli i konserwacji należy zapewnić dostęp.

§ 34. Konstrukcje budowli rolniczych narażonych na działanie korozji powinny być zabezpieczone przed powstawaniem odkształceń i rys powodujących naruszenie szczelności powłoki ochronnej.

§ 35.²²⁾ Konstrukcja silosów na kiszonki powinna zapewniać ochronę przed oddziaływaniem soków powstałych w procesie kiszenia oraz przenikaniem tych soków do otaczającego środowiska przez wykonanie odpowiednich spadków i kanałików do odprowadzania soków do szczelnych studzienek.

§ 36. W dnie i ścianach zbiorników przy ciśnieniu hydrostatycznym do 0,05 MPa może być stosowany beton zwykły; przy ciśnieniu wyższym powinien być stosowany beton hydrotechniczny.

§ 37. 1.²³⁾ Żelbetowe elementy budowli rolniczych narażone na działanie korozji powinny być wykonane z betonu szczelnego klasy co najmniej C16/20, zbrojonego stalą węglową o niepodwyższonej wytrzymałości.

2. W elementach, o których mowa w ust. 1, należy stosować zbrojenie z nadładkiem na korozję.

3. Złącza elementów budowlanych, dla których beton nie stanowi dostatecznej ochrony, należy zabezpieczać powłokami ochronnymi lub wykonywać ze stali nierdzewnej.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 18 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 19 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

4. Minimalna otulina zbrojenia w elementach budowlanych, o których mowa w ust. 1, powinna wynosić:

- 1) 50 mm od strony środowiska powodującego korozję w silosach na kiszonki;
- 2) 30 mm w ścianach i dnach leja silosów na zboża i pasze, w których beton powinien spełniać dodatkowo warunek podwyższonej ścieralności.

5. Składniki betonu nie powinny powodować korozji zbrojenia.

§ 38. Elementy stalowe w konstrukcjach i przegrodach budowlanych narażonych na działanie korozji należy zabezpieczać powłokami ochronnymi lub wykonywać ze stali nierdzewnej.

Rozdział 5

Bezpieczeństwo pożarowe i zabezpieczenie przed wybuchem

§ 39. Budowle rolnicze powinny być zabezpieczone przed pożarem lub wybuchem, w szczególności przez zapewnienie:

- 1)²⁴⁾ nośności ogniowej konstrukcji przez założony czas, przy czym dla konstrukcji nośnej zamkniętych zbiorników na płynne odchody zwierzęce, zbiorników na produkty pofermentacyjne w postaci płynnej, silosów na kiszonki oraz silosów na zboże i pasze wyniesionych ponad ziemię należy zapewnić klasę odporności ogniowej co najmniej R 30;
- 2) warunków ewakuacji;
- 3) bezpiecznych odległości między obiektami budowlanymi;
- 4) dróg pożarowych;
- 5) rozwiązań technicznych i materiałowych dostosowanych do występującego zagrożenia pożarowego lub zagrożenia wybuchem;
- 6) instalacji i urządzeń elektrycznych o stopniu bezpieczeństwa odpowiadającym występującemu zagrożeniu pożarowemu lub zagrożeniu wybuchem;
- 7) wody do celów przeciwpożarowych;
- 8) podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń ratowniczych;
- 9) oznakowania znakami bezpieczeństwa.

§ 40. Budowle rolnicze powinny być wykonane z elementów budowlanych nierozprzestrzeniających ognia.

§ 41.²⁵⁾ Odległości stanowisk postojowych dla pojazdów samochodowych i samojezdnych maszyn rolniczych od instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego powinny wynosić co najmniej 10 m.

§ 42. 1.²⁶⁾ W budowlach rolniczych, w których występują materiały mogące wytworzyć mieszaniny wybuchowe, i na terenach przyległych do tych budowli dokonuje się oceny zagrożenia wybuchem zgodnie z zasadami określonymi w przepisach przeciwpożarowych.

2. Wymiary stref zagrożenia wybuchem dla budowli rolniczych i urządzeń budowlanych z nimi związanych określa załącznik do rozporządzenia.

3.²⁷⁾ Dopuszcza się przyjmowanie innych wymiarów stref zagrożenia wybuchem niż określone w załączniku, o którym mowa w ust. 2, w przypadku zastosowania rozwiązań technicznych uzasadniających ich przyjęcie zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 20 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 21 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 22 lit. a rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 22 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 43.²⁸⁾ 1. Wokół instalacji służących do otrzymywania biogazu rolniczego ustala się strefy bezpieczeństwa, w zależności od łącznej pojemności komór fermentacyjnych i zbiorników biogazu rolniczego, mierzone od zewnętrznych krawędzi skrajnych budowli i urządzeń budowlanych wchodzących w skład instalacji. W przypadku instalacji o pojemności:

- 1) do 350 m³ – strefa bezpieczeństwa wynosi co najmniej 3 m;
- 2) ponad 350 m³ do 700 m³ – strefa bezpieczeństwa wynosi co najmniej 5 m;
- 3) ponad 700 m³ – strefa bezpieczeństwa wynosi co najmniej 8 m.

2. Strefa bezpieczeństwa powinna być oddzielona ogrodzeniem o wysokości co najmniej 1,5 m oraz oznakowana tablicami ostrzegawczymi: „Instalacja służąca do otrzymywania biogazu rolniczego. Zagrożenie wybuchem. Używanie ognia otwartego i palenie tytoniu zabronione.”.

§ 44.²⁸⁾ Budowle rolnicze, z wyłączeniem płyt do składowania obornika i silosów na kiszonki, powinny być chronione przed wyładowaniami atmosferycznymi zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony odgromowej.

Rozdział 6

Higiena i zdrowie

§ 45. 1. Budowle rolnicze i urządzenia budowlane z nimi związane powinny być projektowane i wykonane w sposób zabezpieczający przed wydzielaniem szkodliwych substancji.

2. W wypadku gdy nie można uniknąć wydzielania się szkodliwych substancji, należy przewidzieć właściwą wentylację, aby stężenia tych substancji nie przekraczały dopuszczalnych norm, określonych w odrębnych przepisach.

§ 46. W budowlach rolniczych, wewnątrz których wydzielają się szkodliwe dla zdrowia substancje i zapachy, należy przewidzieć skuteczny system wentylacji na czas doraźnego pobytu obsługi, zapewniający wykonywanie czynności związanych z czyszczeniem, naprawą i konserwacją, zgodnie z odpowiednimi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 47. 1. Dojścia i przejścia do urządzeń technicznych w budowlach rolniczych, niezbędne na czas konserwacji i remontów, powinny zapewniać bezpieczne wykonywanie czynności remontowych.

2. Przy projektowaniu przejść i dojść przepisy o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, stosuje się odpowiednio.

§ 48. Instalacje i urządzenia budowli rolniczych służące do odprowadzania zużytych wód, soków kiszonkowych, a także innych nieczystości i zanieczyszczeń, powinny być projektowane i wykonane w sposób zabezpieczający przed przenikaniem szkodliwych substancji do wód i gruntu.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 49. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do budowli rolniczych, jeżeli przed dniem wejścia w życie rozporządzenia została wydana decyzja o pozwoleniu na budowę lub został złożony wniosek o wydanie takiej decyzji lub jeśli budowę niewymagającą pozwolenia rozpoczęto przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

§ 50. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia²⁹⁾.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 23 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

²⁹⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 28 października 1997 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 października 1997 r.³⁰⁾

WYMIARY STREF ZAGROŻENIA WYBUCEM DLA BUDOWLI ROLNICZYCH I URZĄDZEŃ BUDOWLANYCH Z NIMI ZWIĄZANYCH

1. Instalacje służące do otrzymywania biogazu rolniczego:

- 1) komory fermentacyjne – strefa 0 w całej komorze nad osadem gnilnym, w komorach przelewowych i syfonach;
- 2) wokół niezapewniających gazoszczelności włączów do komór – strefa 1 – 3 m;
- 3) wokół połączeń kołnierzowych gwintowanych i ściskanych rurociągów gazowych, dławic i gniazd zaworów przy ciśnieniach ponad 2 bary – strefa 2 – 0,5 m;
- 4) aparatura kontrolno-pomiarowa, filtry w pomieszczeniach – strefa 2 – całe pomieszczenia;
- 5) filtry w pomieszczeniach wyposażonych w eksplozometry i wentylację mechaniczną awaryjną – nie wyznacza się;
- 6) wokół zaworów bezpieczeństwa – strefa 1 – 5 m;
- 7) wokół przewodów odpowietrzających i wydmuchowych – strefa 1 o promieniu 5 m, przy czym 1 m w dół, 10 m w górę;
- 8) pomieszczenia sprężarek biogazu rolniczego – strefa 1 w całym pomieszczeniu;
- 9) pomieszczenia sprężarek biogazu rolniczego wyposażone w eksplozometry i wentylację mechaniczną awaryjną – strefa 1 – 0,5 m wokół możliwych źródeł wydzielania.

2. Suszarnie, wytwórnie pasz, silosy zbóż i pasz, punkty przyjęciowe zbóż:

- 1) silosy i urządzenia technologiczne, w tym obudowane urządzenia transportowe – strefa 20 wewnątrz urządzeń i zbiorników zamkniętych;
- 2) urządzenia rozładownicze i pakujące – strefa 21 w promieniu 3 m od miejsca pakowania worków lub zasypu zbiorników, przyczep ciągnikowych i samochodów ciężarowych;
- 3) kosze zasypowe sypkich palnych produktów rolnych – strefa 21 w objętości kosza i dodatkowo 3 m w każdym nieograniczonym szczelnymi przegrodami kierunku.

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 24 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.